

Stručný přehled obsluhy :

- 1 — elektronka ECH 11
- 2 — elektronka ECL 11
- 3 — elektronka AZ 11
- 4 — osvětlovací žárovka 6.3 V, 0.3 Amp.
- 5 — pojistka 1 Amp, 250 V.
- 6 — kolíček pro přepínání napětí 110—240 V, 50 per.
- 7 — antenní zdiřka
- 8 — uzemňovací zdiřka
- 9 — síťová zástrčka
- 10 — regulátor selektivity a citlivosti
- 11 — odlačovač pískotů
- 12 — přípojka gramofonu
- 13 — přípojka druhého amplionu
- 14 — tónová clona
- 15 — spořič proudu
- 16 — regulátor síly zvuku a vypínač přístroje
- 17 — ladění
- 18 — vlnový přepínač
- 19 — ukazovatel rozsahů
- 20 — ukazovatel stanic

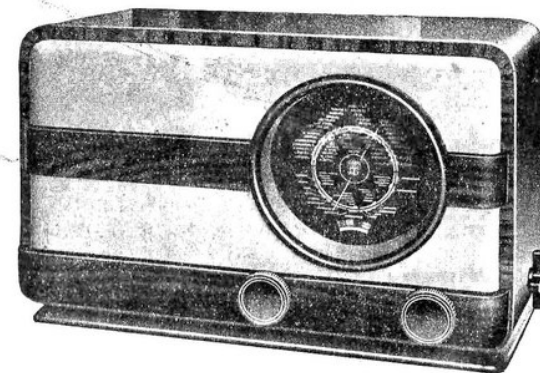
— a na konec: jsme přesvědčeni, že Vám nový přijímač připraví mnoho radostných chvil a přejeme Vám proto **příjemný poslech!**

TELEGRAFIA

AKC. SPOL. · PRAHA I. · NÁRODNÍ TŘÍDA Č. 25

TECHNICKÝ POPIS A NÁVOD K OBSLUZE

SUPER
ADUR
TELEGRAFIA

NEZAPÍNEJTE PŘIJÍMAČ, DOKUD JSTE
POZORNĚ NEPŘEČETLI CELÝ NÁVOD!

TELEGRAFIA

AKC. SPOL.,

PRAHA I · NÁRODNÍ TŘ. 25

Technické přednosti Vašeho přijímače.

Dvoulampový superhet s kombinovanými elektronkami.
4 laděné okruhy.
Tři vlnové rozsahy: 16—50 m, 190—600 m, 700—2000 m.
Odladovač k odstranění rušících pískotů.
Regulátor citlivosti a selektivity.
Elektronky »ocelové serie« ECH 11, ECL 11, AZ 11.
Nezkreslený výkon 3.5 W.
Dynamický reproduktor s vysoce syceným elektromagnetem
a membránou o průměru 220 mm.
Automaticky proměnná záporná nízkofrekvenční protivazba.
Fysiologická regulace basů.
Tónová clona.
Přípojka pro druhý amplion s automatickým přepínačem.
Přípojka pro gramofon.
Přepychová skříň z leštěného ořechu.
Kruhová stupnice se jmény stanic.
Optický ukazatel vlnových rozsahů.
Spořič proudů, šetřící elektronky.
Osvětlovací žárovka 6.3 V, 0.3 Amp.
Pojistka 1 Amp., 250 V.
Síťový transformátor, přepínatelný na střídavá napětí 110,
125, 150, 220 a 240 Voltů.
Spotřeba proudu asi 53/33 W.

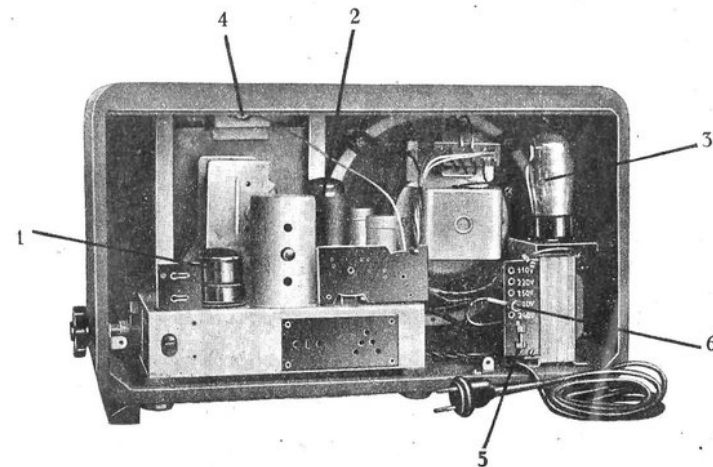
Dobře jste učinili, že jste se rozhodli koupiti tento přijímač. Bude pro Vás zdrojem radosti a potěšení. Avšak prosíme: nezapomeňte si přečísti

návod k obsluze,

který jsme pro Vás připravili, abychom Vám ušetřili hledání, přemýšlení a snad i zbytečné výlohy. Hledejte proto rady v návodě, je to ve Vašem nejlepším zájmu a jen tak Vám Váš přijímač dá nejlepší výkon. Než připojíte přístroj k síti, sejměte zadní stěnu povolením dvou šroubů a prohlédněte elektronky, pojistku a přepínač napětí.

Osazení elektronkami.

Váš přijímač »Telegrafia« A-DUR je vybaven z továrny nejnovějšími elektronkami t. zv. »ocelové serie«. Přesvědčte se podle obrázku č. 1, zda jsou správně zasazeny. Je-li třeba některou elektronku vyjmouti, vytáhněte ji směrem nahoru. Při zasouvání elektronky otáčejte jí v objímce tak dlouho, až výstupek na jejím spodku zapadne do výřezu v objímce. Elektronka se pak dá lehkým tlakem zcela zasaditi. Skleněné elektronky uchopte při manipulaci vždy jen za spodní isolační část. Žárovka 6.3 V, 0.3 Amp. pro osvětlení stupnice je na obrázku označena číslem 4. Je-li potřeba ji vyjmouti nebo vyměnit, stiskněte obě vyčnívající křídélka k sobě a tím můžete celý držák i se žárovkou z přístroje vyjmouti a výměnu žárovky pohodlně provést. Novou žárovku dobře utáhněte.

Obr. 1.

Pojistka.

Skleněná trubková pojistka č. 5 (obr. 1) se dá lehce vyměnit vysunutím z držáku. Jestliže jest pojistka spálena, projeví se to tím, že žárovka za stupnicí nesvítí a přístroj nevydává žádný zvuk. Spálenou pojistku vyměňte vždy jen za stejnou pojistku a to pro proud 1 Ampéru. Jiná pojistka se Vám buď brzy propálí, anebo nebude dostatečně chránit Vás přístroj. Než zasunete novou pojistku, přesvědčte se, proč byla dřívější pojistka zničena. Neučiníte-li tak, propálí se Vám pravděpodobně i pojistka nová. Nemůžete-li příčinu zjistit, obraťte se na svého radioobchodníka, který Vám rád poradí.

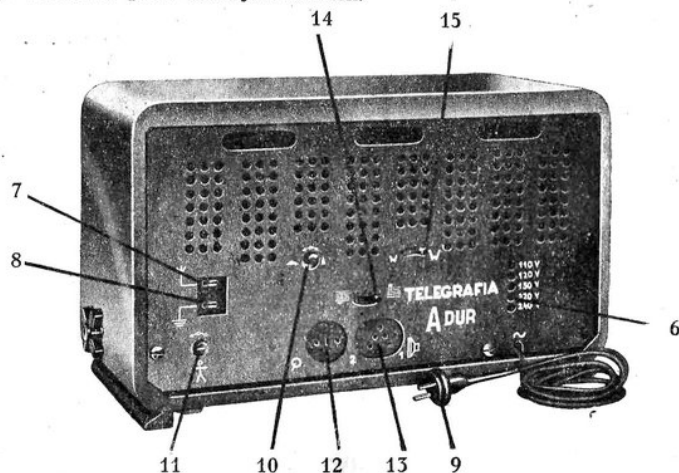
Připojení na síť.

Přijímač »Telegrafia« A-DUR můžete připojit jen na síť střídavého proudu a to na všechna běžná napětí. Nepřipojujte svůj přístroj, aniž jste se před tím přesvědčili na štítku elektroměru ve Vašem bytě, o jaký druh proudu a jaké napětí se jedná. Přijímače jsou z továrny nastaveny na napětí 220 V. Máte-li v bytě napětí jiné, vyjměte kolíček č. 6 (obr. 1) a zasuněte jej do otvoru, který je označen napětím Vašeho elektroměru nebo Vašich žárovek. Nastavení napětí jest patrné i při uzavření zadní stěny přístroje, neboť kolíček 6 vyčnívá otvorem v zadní stěně a ukazuje nastavené napětí (obr. 2).

Teprve po kontrole napětí a vždy až po uzavření zadní stěny můžete přístroj připojit zástrčkou č. 9 k síti. Na některých sítích může se státi, že přístroj, zvláště není-li uzemněn, poněkud hučí. Tomu se obvykle odpomůže obrácením (přepólováním) zástrčky 9 v síťové zásuvce.

P O Z O R !

Kdykoliv snímáte zadní stěnu přístroje při výměně pojistek, elektroniky, nebo při nastavování napětí, odpojte vždy zástrčku č. 9 od sítě. Pouhé vypnutí přístroje knoflíkem č. 16 (obr. 3) Vás při manipulaci uvnitř přístroje nechrání před možným úrazem.

Obr. 2.

Antena a uzemnění.

Váš nový superhet »Telegrafia« A-DUR je velmi citlivý a dostačí proto k příjmu místní stanice antena pokojová, nebo jiná náhražková antena. Přesto vždy doporučujeme zřídit dobrou antenu venkovní, jelikož se tím zmenší poruchy, zlepší příjem slabších stanic a celkový poslech je značně kvalitnější. Jako venkovní antenu doporučujeme co nejvýše napjatý jednoduchý drát, asi 20 m dlouhý. Má být co nejvíce vzdálen od střechy, zdí, okapu a pod. Zvláště záleží-li na příjmu krátkovlnných stanic, je dobrá antena žádoucí. U anten se stíněným přívodem, které stavíme, je-li to vzhledem k místnímu rušení nutné, bývá třeba pro dobrý příjem krátkých vln odpojit stínící plášť kabelu od země a spojit jej s vlastním antenním přívodem.

Použijeme-li jako nouzové anteny osvětlovací síť, musí být do přívodu k přístroji zařazen dobrý kondensátor o kapacitě asi 1000 pF, hlavně však s dobrou izolací alespoň na 1500 V stř. Jinak může nastati nebezpečí vážnějšího poškození přístroje, jestliže se nedostatečně izolovaný kondensátor prorazí.

Stejně jako antena sama je důležité i dobré uzemnění. V nouzi je též možné použití samotného uzemnění na místo anteny, při čemž zdička pro uzemnění č. 8 (obr. 2) zůstane volná. Někdy však bývá v tomto případě poslech více rušen místními poruchami nebo hučením, než při správné, nebo alespoň náhražkové anteně. Zvláště při příjmu na síťovou antenu ještě uzemnění potřebné. Jelikož jeho zřízení bývá v bytech téměř vždy snadno proveditelné, nemělo by nikde chybět.

Jako uzemnění jest nejlépe použiti krátké, silné měděné přípojky na vodovod, v nouzi též na ústřední topení, plynovod a pod. Dbejte toho, aby se holý drát nedotýkal kovových předmětů, jako vany, kamen a pod. Mohou tím vzniknouti nepříjemná praskání.

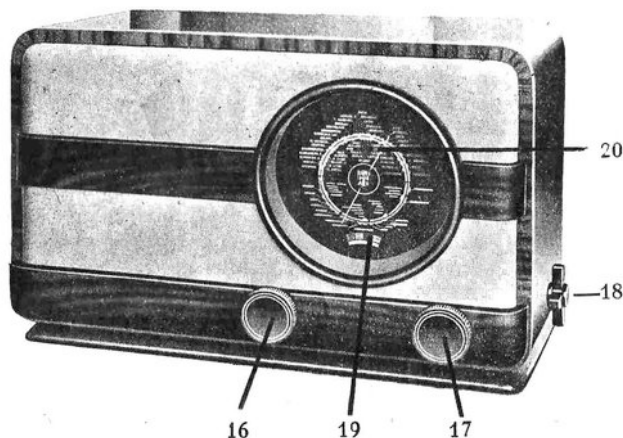
Kolíček antenního přívodu se zasune do zdičky 7 (obr. 2) a kolíček uzemnění do zdičky 8.

Uvedení v chod a ladění přijímače.

Přijímač se zapíná otočením levého knoflíku č. 16 (obr. 3) do prava a zároveň se rozsvítí žárovka osvětlující stupnici se jmény stanic. Po několika vteřinách se elektronky rozežřejí a přijímač je připraven k poslechu. Vlnovým přepínačem 18 se nastaví vlnový rozsah, na kterém si přejete poslouchati. Při tom ukazovatel rozsahů 19 na spodu stupnice Vám ukáže, který rozsah je právě zapojen.

Rozsah:	od	do	
I.	16	50 m	— krátké vlny
II.	190	600 m	— střední vlny
III.	700	2000 m	— dlouhé vlny
IV.	pro reprodukci gramofonní.		

Stanice na rozsahu I. odečítáme na spodním vnitřním polokruhu stupnice, stanice rozsahu II. na obou horních polokruzích stupnice a pro rozsah III. platí spodní vnější polokruh. Příslušné polokruhy jsou přímo na stupnici přístroje označeny právě udanými římskými číslicemi.

Obr. 3.

Ladění provádíte pravým knoflíkem **17** (obr. 3). Ukazovatel stanic č. **20** nastavte asi doprostřed zubovité značky té stanice, kterou si přejete poslouchati, a doladte jemně tak, aby zvuk přijímané stanice byl nejhlubší a nezkreslený. Síla reprodukce se řídí knoflíkem **16**. Nejvíce stanic zachytíte večer po setmění, jelikož světlo omezuje příjem vzdálenějších stanic.

Krátké vlny.

U krátkých vln na rozsahu I jsou jednotlivé vysíláče tak blízko sebe, že jich nelze jednotlivě na stupnici vyznačiti. Jsou proto vyznačena jen

pásma, na kterých se vedle nich udané vysíláče nalézají (pásmo 25 m, 50 m a pod.). Pro snadnější zjištění a zapamatování polohy jednotlivých vysíláčů jsou pásma rozdělena drobnými zoubky. Tyto zoubky však neznamenaají na krátkovlnném pásmu jednotlivé stanice. Pamatuujeme si na př., že určitý vysíláč je mezi 2. a 3. zoubkem 50metrového pásma, jiný na 3. zoubku a pod.

Citlivost přístroje je i na krátkých vlnách neobyčejně značná. Jest však nutno počítati s tím, že příjem na krátkých vlnách není vždy tak stálý a spolehlivý, jako na vlnách větších délek a podléhá silně atmosférickým a elektrickým vlivům v ovzduší. Některé vlny kolem 20 m lze přijímati mnohem lépe ve dne než za tmy, jiné opět (50 m) jen večer a v noci. Mimo to projevuje se často na krátkých vlnách kolísání v síle příjmu (fading), někdy v rychlém, jindy v pomalém sledu. Tento zjev souvisí úzce s elektrickými poměry v ovzduší a nelze jej prozatím odstraniti. Prosíme Vás proto, abyste v takovém případě nehledali chybu v přijímači.

Při příjmu krátkých vln otáčejte jen velmi zvolna ladícím knoflíkem **17** v oblasti některého pásma, vyznačeného na stupnici. Až se poněkud zacvičíte v obsluze přijímače, budete překvapeni, co vše na krátkých vlnách zachytíte.

Regulace citlivosti a selektivity ▲ ▲

se provádí knoflíkem **10** (obr. 2) na zadní straně přístroje. V továrně jest citlivost nastavena na příznivou hodnotu. Jestliže otáčíte knoflíkem **10** směrem k úzké značce, stoupá citlivost i selektivita. Toho bývá někdy zapotřebí, chcete-li poslouchati slabý a okolními stanicemi rušený vysíláč, nebo při slabších stanicích na krátkovlnném pásmu. Nikdy však nepřehánějte citlivost tak, aby Váš přijímač hvízdal, nebo hlubokým tónem houkal. Ničeho byste na citlivosti již nezískali a Váš poslech by byl jen nepříjemně zkreslený. Proto při příjmu středně silných stanic, hlavně ve dne, nebo při silných stanicích, zvláště místních, povolte knoflík č. **10** vždy směrem k široké značce, pokud Vás žádná blízká stanice neruší. Získáte tím mnohem lepší reprodukci, zvláště vyšších tónů, kdežto malé snížení citlivosti u středně silných stanic nepadá na váhu a lze je snadno nahraditi pootočením knoflíku **16** do prava.

Správné nastavení regulátoru je zvláště důležité při příjmu krátkých vln. Přílišné zvýšení citlivosti může se projevití pískáním nebo houkáním. Jest proto vždy v takovém případě nutné pootočiti regulátorem č. **10** třeba jen nepatrně, směrem k široké značce. Při manipulaci s knoflíkem regulátoru **10** se doporučuje, aby páčka **15** spořiče byla vždy v poloze **W** (plná spotřeba). Jinak by po přepnutí spořiče přístroj mohl hvízdati. V tom případě jest nutné polohu regulátoru **10** znovu opravití.

Regulátor **10** působí podobně jako známý regulátor šířky pásma u větších superů. Až se zaučíte v jeho používání, nebudete musiti, při správném nastavení, jeho polohu téměř měniti.

Odladovač.

Selektivita přijímače je tak vysoká, že k potlačení místního vysílače by nebylo odladovače třeba. Avšak kombinací vlny místního vysílače s vlnami jiných stanic mohou někdy vzniknouti i u vzdálených stanic rušivé pískoty, které se odstraní odladovačem **11** (obr. 2).

Odladovač nastaví se jednou provždy přesně na místní vysílač pozvolným otáčením knoflíku **11** do ostře ohraničeného místa, kde je příjem místní stanice nejslabší. Jiný způsob nastavení: v některém místě stupnice je slyšeti rušící pískot, který se při otáčení knoflíkem **17** mění. Otáčíme odladovačem **11** tak dlouho, až pískot v určité poloze zmizí, nebo se aspoň co nejvíce zeslabí.

Ve večerních hodinách uslyšíte snad na některých stanicích jednotvárné, většinou vysoké pískání, jehož výška se při malém otáčení knoflíkem **17** nemění. Tyto pískoty vnikají v etheru nesprávným rozdělením vysílacích stanic a jejich vzájemným rušením. Lze je zmírniti zvětšením selektivity regulátorem **10**, nebo přepojením zvukové clony **14** do polohy pro hluboké tóny.

V některých případech však nebude možno toto rušení zcela odstraniti, dokud nebude provedeno nové rozdělení vlnových délek.

Gramofonový přenos.

Pro reprodukci gramofonových desek se připojí elektrická přenoska ke zdičkám **12** (obr. 2). Vlnový přepínač **18** se přepne do polohy IV (FONO). Má-li přenoska tři přívody, zapojí se třetí, obyčejně delší přívod do zdičky **8** pro uzemnění. Má-li jen dva přívody, nutno správnou polaritu vyhledati tak, aby přístroj nehučel, uchopíme-li přenosku nebo její přívod do ruky. Pro gramofonový přenos je potřeba buď přenosky s vestavěným regulátorem hlasitosti, nebo regulátoru zvláštního, protože sílu reprodukce nelze při gramofonním přenosu řídit knoflíkem **16**, který vytočíme doleva.

Také při reprodukci gramofonových desek má být přístroj uzemněn, zvláště, kdyby se objevilo hučení.

Druhý amplion.

Přijímač »Telegrafia« A-DUR je opatřen zdičkami **13** pro připojení druhého amplionu, event. sluchátek. Použitý amplion musí mít vždy výstupní transformátor. Je-li připojen do horní zdičky a do zdičky **1**, jest amplion přístroje vypnut a hraje jen amplion (sluchátka) vedlejší. Je-li připojen do horní zdičky a do zdičky **2**, hrají oba ampliony. Při poslechu na sluchátka má být spořič přístroje **15** přepnut do polohy **w** (malá spotřeba), aby sluchátka netrpěla a nezahřívala se příliš silným proudem konceové lampy. Nejlépe je, použít pro sluchátka zvláštního výstupního transformátoru.

Tónová clona.

Je-li páčka **14** v poloze , má reprodukce vyšší zabarvení, v poloze pak zabarvení hlubší. V této poloze jsou slabší poruchy a pískoty, v první poloze je příjem hudby i řeči jasnější a přirozenější a má se jí proto normálně používat.

Spořič proudu. **w w**

Přijímač je vybaven úsporným zapojením, kterým lze spotřebu proudu značně snížit. V normální poloze páčky spořiče **15** (obr. 2), jež je při dopravě zajištěna papírovou páskou na značce **W**, je spotřeba 53 Wattů. Přepne-li se páčka do polohy **w**, při čemž se páska přetrhne, klesne spotřeba na 33 Wattů. Výkon přístroje sice poněkud klesne, avšak pro reprodukci silnějších stanic v pokoji zcela postačí. Životnost elektronik se spořičem zvyšuje.

Pozor! Při přepínání se musí vždy páčka dorazit do krajní polohy a nesmí zůstati uprostřed. Jinak přístroj nehraje.

Vypnutí přístroje.

Přijímač se vypíná otočením knoflíku **16** zcela doleva, až klapne vypínač. Je-li přijímač vypnut, žárovka za stupnicí nesvíti.

Doslov.

Děkujeme Vám, že jste věnovali pozornost tomuto návodu. Nebude-li Vám vše hned jasné, čtete, prosíme, znova. Za krátký čas nebudete již návodu potřebovat, neboť obsluha Vašeho přístroje je jednoduchá, jak jen možno. Při závadách normální funkce přístroje se přesvědčte nejdříve, zda vada není mimo přístroj (sít, antena, uzemnění), pak teprve hledejte chybu v přístroji (pojistky, elektronky). V tom případě doporučujeme, abyste se obrátili na Vašeho radioobchodníka.